

32003R0859

L 124/1

EUROOPA LIIDU TEATAJA

20.5.2003

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 859/2003,
14. mai 2003,
millega laiendatakse määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 sätteid kolmandate riikide
kodanikele, keda need sätted juba ei hõlma üksnes nende kodakondsuse alusel

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

Euroopa konventsiooniga, mis on alla kirjutatud Roomas 4. novembril 1950, ning nagu need tulenevad liikmesriikide ühesugustest riigiõiguslikest tavadest.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 63 punkti 4,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

(5) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest, eriti selle artikli 34 lõike 2 vaimust.

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(6) Ühenduse eesmärgid on kõrgetasemelise sotsiaalkaitse soodustamine ning elatustaseme ja elukvaliteedi tõstmine liikmesriikides.

(1) Oma erakorralisel istungil Tamperes 15. ja 16. oktoobril 1999 teatas Euroopa Ülemkogu, et Euroopa Liit peaks tagama oma liikmesriikide territooriumil seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike õiglase kohtlemise, andma neile EL kodanike omadega võrreldavad õigused ja kohustused, tugevdama mittediskrimineerivat kohtlemist majandus-, sotsiaal- ja kultuurielus ning lähendama nende õiguslikku seisundit liikmesriikide kodanike omale.

(7) Kolmandate riikide kodanike sotsiaalkaitse tingimuste, eriti nende suhtes kohaldatava sotsiaalkindlustusskeemi osas väitis tööhõive ja sotsiaalpoliitika nõukogu oma 3. detsembri 2001. aasta järeldustes, et kolmandate riikide kodanike suhtes kohaldatav kooskõlastamine peaks andma neile kogumi ühtseid õigusi, mis on võimalikult lähedased EL-i kodanike õigustele.

(2) Oma 27. oktoobri 1999. aasta resolutsioonis ⁽³⁾ kutsus Euroopa Parlament üles võtma kiireid meetmeid liikmesriikides seaduslikult elavatele kolmandate riikide kodanikele lubatud õiglase kohtlemise ja nende õigusliku seisundi määratlemise alal, sealhulgas ühetaoliste õiguste alal, mis oleksid võimalikult lähedased Euroopa Liidu kodanike õigustele.

(8) Praegu kohaldatakse nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrust (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, ⁽⁵⁾ mis on erinevate liikmesriikide sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamise alus, ning nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määrust (EMÜ) nr 574/72, millega määratakse kindlaks määruse (EMÜ) nr 1408/71 rakendamise kord, ⁽⁶⁾ ainult teatavate kolmandate riikide kodanike suhtes. Nende õigusaktide hulk ja mitmekesisus, mille abil püütakse lahendada liikmesriikide sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamisega seonduvaid probleeme, mis seisavad ühenduse kodanikega samas olukorras olevate kolmandate riikide kodanike ees, annab alust õiguslike ja halduslikele keerukusele. Need tekitavad kõnealustele isikutele, nende tööandjatele ja pädevatele siseriiklikele sotsiaalkaitseorganitele suuri raskusi.

(3) Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee on samuti taotlenud ühenduse kodanike ja kolmandate riikide kodanike võrdset kohtlemist sotsiaalvaldkonnas, nimelt oma 26. septembri 1991. aasta arvamuses kolmandatest riikidest pärinevate võõrtöötajate seisundi kohta. ⁽⁴⁾

(4) Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikes 2 on sätestatud, et liit austab põhiõigusi kui ühenduse õiguse üldpõhimõtteid, nagu need on tagatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse

⁽¹⁾ EÜT C 126 E, 28.5.2002, lk 388.

⁽²⁾ Arvamus on esitatud 21. novembril 2002 (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT C 154, 5.6.2000, lk 63.

⁽⁴⁾ EÜT C 339, 31.12.1991, lk 82.

⁽⁵⁾ EÜT L 149, 5.7.1971, lk 2; määrust on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1386/2001 (EÜT L 187, 10.7.2001, lk 1).

⁽⁶⁾ EÜT L 74, 27.3.1972, lk 1; määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 410/2002 (EÜT L 62, 5.3.2002, lk 17).

- (9) Seetõttu on vaja sätestada määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 kooskõlastuseeskirjade kohaldamine ühenduses seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike suhtes, keda nende määruste sätted praegu ei hõlma nende kodakondsuse põhjal ning kes vastavad muudele käesolevas määruses sätestatud tingimustele; selline kohaldamisala laiendamine on eriti oluline, pidades silmas Euroopa Liidu eelseisvat laienemist.
- (10) Määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 kohaldamine selliste isikute suhtes ei anna neile mingit õigust liikmesriiki sisenemiseks, seal viibimiseks või elamiseks ega ligipääsuks sealsele tööturule.
- (11) Määruse (EMÜ) 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 sätted on käesoleva määruse tõttu kohaldatavad ainult niivõrd, kui võrd kõnealune isik elab juba seaduslikult liikmesriigi territooriumil. Seega on seaduslik elamine nende sätete kohaldamise eeltingimus.
- (12) Määruse (EMÜ) nr 1408/71 ja määruse (EMÜ) nr 574/72 sätted ei ole kohaldatavad olukorras, mis igas osas piirdub üheainsa liikmesriigiga. Muuhulgas käsitleb see kolmanda riigi kodaniku olukorda, kellel on sidemed ainult ühe kolmanda riigiga ja üheainsa liikmesriigiga.
- (13) Määruse (EMÜ) nr 1408/71 artiklis 69 sätestatud jätkuv õigus töötushüvitisele sõltub töötajana registreerumise tingimusest iga liikmesriigi tööhõivetalitustes, kuhu isik on sisenenud. Seetõttu võib neid sätteid kohaldada kolmanda riigi kodaniku suhtes ainult juhul, kui tal on vajaduse korral vastavalt tema elamisloale õigus registreeruda töötajana selle liikmesriigi tööhõivetalituses, kuhu ta on sisenenud, ning õigus selles riigis seaduslikult töötada.
- (14) Tuleks vastu võtta üleminekusätted, et kaitsta käesoleva määrusega hõlmatud isikuid ja tagada, et nad ei kaotaks selle jõustumise tõttu oma õigusi.
- (15) Nende eesmärkide saavutamiseks on vajalik ja sobiv laiendada siseriiklike sotsiaalkaitseskeeme kooskõlastavate eeskirjade reguleerimisala, võttes vastu ühenduse õigusakti, mis on siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides, kes osalevad käesoleva määruse vastuvõtmises.
- (16) Käesolev määrus ei piira õigusi ja kohustusi, mis tulenevad kolmandate riikidega sõlmitud rahvusvahelistest lepingutest, mille lepinguosaline on ühendus ning mis annavad sotsiaalkaitse osas eeliseid.
- (17) Kuna kavandatavate meetmete eesmärke ei suuda liikmesriigid saavutada piisavas ulatuses, vaid need meetmed on oma ulatuse või mõju tõttu paremini saavutatavad

ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuspõhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (18) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolliga artikli 3 kohaselt teatasid Iirimaa ning Ühendkuningriik 19. ja 23. aprilli 2002. aasta kirjadega oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (19) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolliga artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole talle siduv ega kuulu tema suhtes kohaldamisele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kui käesoleva määruse lisa sätetest ei tulene teisiti, kohaldatakse määrust (EMÜ) nr 1408/71 ja määrust (EMÜ) nr 574/72 kolmandate riikide kodanike suhtes, keda need sätted juba ei hõlma üksnes nende kodakondsuse alusel, samuti nende pereliikmete ning nende surma korral nende ülalpidamisel olnud isikute suhtes juhul, kui nad elavad seaduslikult liikmesriigi territooriumil ja on olukorras, mis ei ole igas suhtes piiratud üheainsa liikmesriigiga.

Artikkel 2

1. Käesolev määrus ei tekita mingeid õigusi 1. juunile 2003 eelnenud ajavahemiku osas.

2. Käesoleva määruse sätete kohase hüvitise saamise õiguse kindlaksmääramisel võetakse arvesse kõiki enne 1. juunit 2003 liikmesriigi õigusaktide kohaselt täitunud kindlustusperioode ning vajaduse korral ka töötamis-, elamis- ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise perioode.

3. Kui lõike 1 sätetest ei tulene teisiti, omandatakse käesoleva määruse kohane õigus ka juhul, kui see on seotud juhtumiga, mis toimus enne 1. juunit 2003.

4. Kõik hüvitised, mis on jäänud määramata või mis on peatatud asjaomase isiku kodakondsuse või elukoha tõttu, määratakse või ennistatakse asjaomase isiku taotluse põhjal alates 1. juunist 2003 tingimusel, et varasemate hüvitiste määramise aluseks olevate õiguste põhjal ei ole tehtud ühekordset väljamakset.

5. Selle isiku õigused, kellele pension määrati enne 1. juunit 2003, võib asjaomase isiku taotluse põhjal läbi vaadata, võttes arvesse käesoleva määruse sätteid.

6. Kui lõikes 4 või 5 osutatud taotlus esitatakse kahe aasta jooksul alates 1. juunist 2003, jõustuvad käesolevast määrusest tulenevad õigused alates sellest kuupäevast ning asjaomase isiku suhtes ei või kohaldada ühegi liikmesriigi õigusaktide sätteid, mis on seotud õiguste lõppemise või aegumisega.

7. Kui lõikes 4 või 5 osutatud taotlus esitatakse pärast lõikes 6 osutatud tähtaja möödumist, jõustuvad lõppemata või aegumata õigused alates taotluse esitamise kuupäevast, piiramata mõne liikmesriigi õigusaktidest tulenevaid soodsamaid sätteid.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgneva kuu esimesel päeval.

Käesolev määrus on Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohaselt tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Brüssel, 14. mai 2003

Nõukogu nimel

eesistuja

A.-A. TSOCHATZOPOULOS

---

*LISA***ARTIKLIS 1 OSUTATUD ERISÄTTED****I. SAKSAMAA**

Peretoetuste puhul kohaldatakse käesolevat määrust ainult kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on elamis-
luba, mis vastab Saksamaa õiguses määratletud terminile "Aufenthaltserlaubnis" või "Aufenthaltsberechtigung".

II. AUSTRIA

Peretoetuste puhul kohaldatakse käesolevat määrust ainult kolmandate riikide kodanike suhtes, kes vastavad
Austria õiguses sätestatud peretoetuste alalise õiguse tingimustele.
